

سند بدون شرح
اصول و مضامین
تاریخ و تمدن
دین و فلسفہ
ادب و فنون
سیاست و اقتصاد
جغرافیہ و تاریخ

۱۹۹۳

۱۹۹۳

۱۹۹۳

۱۹۹۳

۱۹۹۳

۱۹۹۳

۱۹۹۳

۱۹۹۳

۱۹۹۳

۱۹۹۳

۱۹۹۳

۱۹۹۳

۱۹۹۳

۱۹۹۳

۱۹۹۳

۱۹۹۳

۱۹۹۳

۱۹۹۳

۱۹۹۳

۱۹۹۳

۱۹۹۳

۱۹۹۳

سند بدون شرح

اصول و مضامین تاریخ و تمدن

پروفیسر شمس گاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی

سند بدون شرح

اشاره

سند پیش رو واقعه تجاوز نیروهای نظامی روسیه شوروی را به نقاط مرزی ایران گزارش می‌کند. بر اساس این سند دولت روسیه علت تجاوز خود را بازگرداندن مهاجرینی روسی عنوان کرده که به ایران پناهنده شده بودند. فرمانده نیروهای روسی خطاب به یکی از مقامات محلی ایران از بی‌اعتنایی دولت ایران نسبت به تقاضای دولت روسیه مبنی بر بازگرداندن این عده از مهاجرین ابراز تأسف کرده و مدعی شده است که برای بازگرداندن آنها به این مناطق لشکرکشی نموده است. اما آنگونه که گزارشگر این گزارش مفصل آورده چنین چیزی جز بهانه نبوده است چرا که تمام اقدامات دولت ایران بر له شوروی بوده. این فرض زمانی تقویت می‌شود که ما بدانیم دو هزار و ششصد نفر نیروی نظامی شوروی در تاریخ ۱۳ خرداد ۱۳۰۹ به روستاهای قره‌فوج، عاشقلو، اوزان، خمارلو و برخی دیگر از روستاهای مرزی ایران تجاوز نمودند و در مسیر خود برخی اموال عمومی و روستاها را به آتش کشیده و اموال و اغنام و احشام را به غارت بردند. این نیروها همچنین تعدادی از مردم روستاهای مرزی را ربودند و به خاک شوروی منتقل کردند. کشتن و مجروح نمودن تعدادی از روستائیان و همچنین ارباب و تهدید مردم و مسئولین محلی بخشی دیگر از اقدامات تجاوزکارانه نیروهای شوروی به هنگام ورود به خاک ایران بوده است. مجموعه این اطلاعات نشان می‌دهد که ادعای فرمانده نیروهای روس بهانه‌ای بیش نبوده.

این عده در تاریخ ۱۸ خرداد به خاک شوروی بازگشتند و در مسیر بازگشت نیز به حرکت‌های ایدئاتی اقدام نمودند. جزئیات تفصیلی‌تر را در سند می‌خوانید.

تاریخ ۱۳۰۹/۳/۲۸

ضمیمه سواد راپورت یاور نصرت‌الله‌خان

قشون دولت علیه ایران

لشکر شمال غرب

رکن دوم

محرم‌انه

نمره ۲۱۲۰

کفالت ریاست محترم ارکان حرب کل قشون

تعقیب نمره ۱۶۹۱-۹/۳/۱۹ و نمره ۳۰۳۴-۹/۳/۳۶ عطفاً نمره ۳۴۲۲-۹/۳/۱۲ و نمره ۲۶۱۰-۹/۳/۲۶ دایر به علت تجاوز و کیفیت ورود نظامیان شوروی به خاک ایران و بالاخره عملیات و رفتار حق‌شکنانه قشون سرخ در قراء سرحدی منطقه خداآفرین و سرحد حسنخانلو خاطر محترم را قرین استحضار می‌دارد تجاوزات علنی و موقوف کیفیت ورود قشون شوروی به خاک دولت علیه با ذکر جزئیات و غیره به تفصیل معروضه ذیل به استحضار خاطر محترم می‌رسد:

۲۱۶

۱. در تاریخ ۱۳ خردادماه ساعت ۱۳ شب یک قسمت از قشون سرخ در ناحیه خداآفرین از چندین نقاط سرحد ارس عبور و به قراء سرحدی ذیل در خاک ایران حمله و تجاوز نموده اول قریه قره‌قوچ دویم قریه عاشقلو سوم قریه اوزان چهارم قریه خمارلو و از آن خط به قراء مجاور داخلی وینه - ابش احمد - بسطاملو - [ناخوانا]، روی هم رفته تا ۲۰ ورستی [ورست Verst: واحد طول در روسیه قدیم برابر با ۱۰۶۷ متر] عمقاً به داخل خاک ایران و عده مذکور که با نه دستگاه ترن که دارای ۱۵۰ واگون و حامل دو هزار و هشتصد نفر عده نظامی شوروی بوده در ساعت ۱۲ شب ۱۳ خرداد به خداآفرین وارد و به خاک ایران تجاوز نموده و عمارت گمرک و پست نظامیه را که جدیداً ساخته می‌شود محاصره، رئیس گمرک و اجزاء و عمله و بنا را منفرداً توقیف، یک عده به طرف عاشقلو و طوه علی و یک عده هم به طرف خمارلو حرکت و فوراً خمارلو را محاصره و به منزل نایب ۲ علی‌اکبرخان سرباز وطن معاون کمیسری سرحد خداآفرین وارد شده نایب مزبور و نظامیان تحت امر را توقیف و در تحت حفاظت یک جوقة عده نظامی در اطاقی حبس بعداً با تلفون مخصوص که همراه خودشان آورده بودند با مرکز خودشان مذاکره و صاحب‌منصب مزبور را با حسینعلی کدخدای خمارلو سوار اسب نموده در حال اسارت از راه اشرف به زرتق نزد پالکونیک فرمانده قوای شوروی برده و نقشه که در جلو داشته از معاون کمیسری مزبور سؤال نموده در اهر چه مقدار قشون هست. نایب دویم علی‌اکبرخان اظهار بی‌اطلاعی نموده و بعداً

سؤال نموده از اینجا تا اشرف چقدر راه است جواب داده نقشه این حدود در جلو شما هست از این جواب عصبانی شده و با زبان روسی بنای فحاشی گذاشته بعداً حسینعلی کدخدا را نزد پالکونیک مزبور برده و با مشارالیه مذاکرات نموده و مجدداً نایب دویم سرباز وطن را با کدخدای مزبور به خمارلو عودت داده صاحب‌منصب مزبور در آن موقع ملاحظه نموده عده متجاوز از دو هزار و هشتصد نفر بوده و چند عراده توپ صحرایی بزرگ و چند عراده توپ کوهستانی با سایر مهمات و اتومبیل همراه داشته‌اند. بعداً نایب دویم علی‌اکبرخان سرباز وطن را در حال اسارت به خداآفرین روس برده بعد از نیم ساعت مشارالیه را به اطافی که شش نفر صاحب‌منصب شوروی بوده آورده و به مشارالیه اظهار داشته‌اند این پیش‌آمدی که شده است تقصیر از ما نیست شش ماه تمام است که ما متصل از دولت ایران خواهش می‌کنیم مهاجرینی که از خاک ما سابقاً و لاحقاً به ایران آمده‌اند گرفته تحویل بدهند ابداً به حرف ما اعتناء نکرده و ترتیب اثری نداده‌اند و ما مجبور شدیم که بخاک ایران قشون سوق داده برای دستگیری مهاجرین اقدام نمائیم. شما باید تصدیق تهیه که مهاجرین [یک سطر افتادگی در سند]

ما را گرفته تحویل نداد و سپس نایب دویم علی‌اکبرخان را در یک اطاق حبس عادی نموده دو روز و دو شب مشارالیه در حبس بوده بعداً مشارالیه و نظامیان را با تمام اسلحه و تجهیزات مرخص فقط دفاتر و اوراق سرحدی را نگاهداشته و اظهار نموده‌اند که اوراق مزبور را پس از ملاحظه به خودتان مسترد خواهیم کرد. مشارالیه اظهار داشته البته اوراق مزبور را ملاحظه نموده‌اید که تماماً اوامر دولت بر له دولت شوروی می‌باشد جواب داده‌اند از اهر این طور به شما دستور داده و نوشته‌اند ولی عملاً اقدامی نکرده‌اید بعداً قراول گمرک و عمارت پست نظامی را برداشته توقیفین را مرخص نموده‌اند.

ب- در ۱۵ خردادماه یک عده یکصدوپنجاه نفری از قشون سرخ با بلدیت قهرمان نام پسر علی‌سلطان اوزانی که پارسال یک نفر نظامی را با گلوله زده به قریه آینه‌لو و وینه آمده عمارت و تجارتخانه طومانانسانس را آتش زده و پس از خسارت فوق‌العاده و منهدم کردن تمام دفاتر و غیره طومانانسانس‌ها مراجعت نموده‌اند و در زیر زمین‌های عمارت طومانانسانس که اخیراً در توقیف دولت بوده است یکصد و دو خروار غله دولتی مالیه قراجه‌داغ موجوده در نتیجه سوختن عمارت غله مزبور هم سوخته و تلف شده است.

ج- در ۱۵ خرداد ماه عده از قشون متجاوز شوروی عمارت علی‌خان رئیس ایل چلیپان لو را در قریه حسرتان آتش زده‌اند.

د- ساعت ۴ بعد از نصف شب لیل ۱۴ خرداد ماه نایب دویم عباسقلی خان صاحب‌منصب مأمور و مستحفظ مأمورین دفع ملخ شوروی ملتفت می‌شود که در اطراف منزل مشارالیه صدای پای عده

سوار می آید بلافاصله تقی خان مترجم مأمورین دفع ملخ شوروی که همه روزه بین صاحب منصب مزبور و مأمورین دفع ملخ شوروی مترجم بوده نایب دویم مذکور را با عجله تمام بدون اینکه مجال بدهد لباس خود را بپوشد به بیرون احضار مشارالیه فوراً به جلو درب منزل خوانده به محض باز کردن درب عمارت یک نفر صاحب منصب شوروی ناقان [= اسلحه کمربندی روسی] خود را به پیشانی مشارالیه گذاشته و خطاب نموده که ابداً حق حرکت ندارید تقی خان نام مترجم ظاهراً دست او را گرفته و اظهار نموده که این شخص صاحب منصب است. صاحب منصب شوروی ناقان را از پیشانی مشارالیه برداشته و اخطار نموده که هر چه اسلحه در منزل موجود داری تحویل بده در اثنای این قضیه نایب دویم عباسقلی خان به خارج عمارت نگاه کرده مشاهده نموده که تقریباً دویست نفر سالدات [= سرباز] مسلح اطراف منزل او را محاصره و علاوه بر این یک عده سالدات هم بمب‌هایی در دست خود نگاه داشته و منتظر فرمان بوده‌اند که شلیک نمایند. صاحب منصب مزبور از مشاهده این قضیه متعجب و اضطراباً تفنگ خود را تحویل فوراً چخماق تفنگ مزبور را نظامیان شوروی بیرون آورده و تفنگ را به مشارالیه تحویل بعداً اظهار داشته‌اند که همراه ما بیائید و اسلحه نظامیان خود را بدون اینکه یک تیر خالی نمایند تحویل نمایید. تقریباً سی نفر سالدات با صاحب منصب شوروی و تقی مترجم به منزل دو نفر نظامی مأمور حسن خانلو آمده تفنگ آنها را نیز اخذ سپس به گمرک رفته در موقعی که رئیس گمرک خوابیده بوده او را صدا نموده اسلحه اداره گمرک را با سواران آنها جمع‌آوری و بعد نایب دوم مذکور را با رئیس گمرک و نظامیان و سواران گمرکی به منزل نایب دویم عباسقلی خان برده در اطاقی حبس نموده‌اند و شصت نفر سالدات با بمب‌های دستی و چند قبضه شصت تیر و پنجاه تیر به کشیک آنها گذاشته بلافاصله اهالی قراء تازه‌کند و ولی خانلو را جمع و به جلو منزل نایب دویم عباسقلی خان آورده اهالی قراء سرحدی جاسچی، بالا بیگلو، محمدرضالو، قره‌داغلو را هم تماماً تحت‌الحفظ به منزل مشارالیه آورده و پس از جمع‌آوری رعایای قراء فوق‌الذکر با یک وضعیت غیرمنتظره شروع به آتش زدن خانه‌های [خانه‌های] آنها نموده و تمام اثاثیه خانها و قراء فوق و دکانین را به یغما برده‌اند پس از خاتمه این جریان اغنام و احشام قراء فوق را جمع و تماماً به خاک شوروی برده و دو نفر رعیت در حسنخانلو یکی علی‌قارداش نام و اسم دیگری عجالتاً نامعلوم و دو نفر را در محمدرضالو که اسم یکی نصرت و اسم دیگری غیر معلوم می‌باشد و یک نفر را هم در قره‌داغلو به قتل رسانیده‌اند سپس اهالی آن حدود را جمع در معیت دویست نفر سالدات تحت‌الحفظ به طرف خاک شوروی برده بعداً صاحب منصب فرمانده عده متجاوز قشون سرخ نایب دویم عباسقلی خان را با رئیس گمرک احضار و اخطار نموده تا امروز رعایای شما همه نوع خسارت وارد آورده‌اند و به طرف خاک شوروی مسلماً تجاوز نموده‌اند و حتی رعایای شوروی را به خاک

ایران مهاجرت داده‌اند به کمیسری و به دولت شما هر چه نوشتیم ترتیب اثری ندادند که با این جهت ما مجبور شدیم برای دستگیر نمودن مهاجرین خود و دزدهای سرحدی شما قوه خود را به کار ببریم ضمناً اظهار داشته اگر به مأمورین ملخ شوروی تعدیات و اقدامات خلافی از طرف شما و نظامیان شما و یا قاچاقها به ظهور برسد صد مقابل از این قضیه بدتر خواهیم کرد و نیز یک رأس اسب شخیص نایب دویم عباسقلی خان را که قیمت آن معادل هشتاد تومان است از طویله مشارالیه در موقع تجاوز مذکوره فوق باز کرده برده‌اند و همچنین یک دست زین و برگ متعلق صاحب منصب مزبور را با تمام اسباب یدکی در موقع آتش زدن دکاکین سوزانیده و مطابق تقریرات رئیس گمرک محلی ۳۶۶ مناط چرونس کاغذی و ۱۹ تومان وجه قران از گمرک برده و درب گمرک را در آن موقع شکسته تمام اوراق گمرک را روی هم ریخته‌اند. راپورت ۲۱ خرداد ماه کمیسری سرحد آستارا و بیله‌سوار حاکی است که در نتیجه اقدامات ۹۷ نفر از رعایای سرحد حسنخانلو را مرخص و به قراء خود مراجعت کرده‌اند و نیز راپورت ۲۴ خردادماه کمیسری سرحد آستارا و بیله‌سوار حاکی است که در تاریخ ۲۲ خردادماه روس‌ها تعداد هشتصد و نه رأس اموال و اغنام غارتی را بتوسط چهار نفر از رعایای اسیر شده تازه‌کند عودت داده و به صاحبان آنها مسترد گردیده است ولی روسها کلیه اموال مزبور را با داغ شوروی داغ زده‌اند.

۵- مطابق صورتی که علیخان رئیس ایل چلیپانلو داده است علاوه از اینکه عمارت شخصی مشارالیه در در قریه حسرتان آتش زده‌اند قشلاقات و عمارات ذیل را نیز قشون متجاوز سرخ آتش زده‌اند.

۱- قشلاق حسرتان ۲- قشلاق لاریجان ۳- عمارت مشهدی قدرت خان در ابش احمدلو با اثاثیه ۴- عمارت ملاعزیز با اثاثیه ۵- دکان مشهدی غلام اهری ساکن ابش احمدلو با مال‌التجاره ۶- عمارت عباس رحیم در نئیق با اثاثیه ۷- عمارت میرزاکریم خان در نئیق با اثاثیه. و- در تاریخ ۱۴ خردادماه قشون متجاوز سرخ در حدود عاشقلو قشلاق بویدوز و قریه آینه لوی ارامنه را آتش زده‌اند.

ز- در ۱۴ خرداد ماه یک عده از قشون متجاوز شوروی به قشلاقات آلاجوجه و اوزان و عاشقلو آمده گلنگدن تفنگ‌های نظامیان پست عاشقلو را درآورده و تفنگ‌های آنها و خود نظامیان را تحت نظر نگاهداشته قهرمان خان الیاسکانلو و کربلائی علی دکاندار آلاجوجه و تمام دکاندارهای عاشقلو را گرفته به خاک شوروی برده‌اند از مهاجرین هم یک نفر گرفتار و یک نفر به قتل رسانیده‌اند و راه عابربین را قطع نموده بوده‌اند راپورت ۲۵ خردادماه فرمانده قراجه‌داغ حاکی است که از قرار اظهار چند نفر از رعایایی که روسها در حدود سرحد خدآفرین دستگیر و به روسیه برده بودند و در ۲۴ خردادماه مرخص و وارد خاک ایران شده‌اند قهرمان خان مذکور فوق را به وسیله دادن

سم مقتول نموده‌اند.

ح- موقع تجاوز قشون سرخ به قراء ناحیه خداآفرین در قریه قره‌قوچ دو نفر رعیت را در نتیجه تیراندازی مجروح نموده‌اند.

ت- در ۱۳ خردادماه عده‌ای از نظامیان مسلح شوروی غفلتاً وارد لاریجان شده خان‌های [خانه‌ها] سلمان کدخدا و علی امیراصلان و سیف‌الله حسن و عیسی فتح‌الله و حسن خان را سوزانیده، مفتش گمرک آن حدود و سه نفر سوار گمرکات را با ۴۸ نفر اهالی لاریجان و ابش احمد و عده‌ای عمله که در بنای گمرکی کار می‌کرده‌اند توقیف و از محل مشهور به قلی بیگلو سه فرسخی لاریجان که قایق انداخته و عبور می‌کرده‌اند به طرف روسیه عبور داده‌اند در ۱۵ خردادماه مفتش و سوارهای گمرک را مرخص و اهالی و عمله‌ها را توقیف نموده‌اند. در ۲۴ خردادماه ۲۳ نفر از رعایای مزبور را مرخص و به سرحد خداآفرین وارد شده‌اند.

ی- در ۱۴ خردادماه بیست نفر از نظامیان سوار قشون سرخ به نزدیک گدوک لنگان تجاوز یک نفر ملارا دستگیر و به روسیه برده‌اند و سیم تلفون مابین گرمی و بیله‌سوار را که اغلب تیرهای آن نزدیک سرحد می‌باشد قطع و روز ۱۶ خردادماه که سیم دایر شده بود مجدداً قطع کرده‌اند.

ک- در ۱۳ خردادماه موقع تجاوز قشون سرخ به خاک ایران از حدود خداآفرین دو رأس اسب رئیس تلگرافخانه اهر را که یکی قزل‌بوز و دیگری سمندرنگ و در قریه آلاجوجه من محال ایل اسکانلو بسته شده بود برده‌اند.

ل- در ۱۳ خردادماه موقع تجاوز قشون سرخ به خاک ایران عده‌ای از متجاوزین نظامی شوروی به قریه‌ی موسالو رفته میرزا محمدقلی نام برادر حاجی رحیم تبریزی را که در قریه مزبور دکان تجارتی داشته مقتول و هر چه اشیاء و اثاثیه دکان مزبور بوده سوزانیده‌اند و نیز زمان نام سوار گمرک خداآفرین را با گلوله از بازویش مجروح کرده‌اند.

م- در ۱۴ خردادماه موقع تجاوز قشون سرخ به خاک ایران بدو شروع به شلیک توپ و مسلسل به قریه‌ی عاشقلو نموده و بعداً قریه‌ی مزبور را آتش زده و دو رأس اسب دولتی و یک رأس اسب کهر رنگ شخص نظامی حسین نام را با دو عدد جَلَو [عنان اسب] انگلیسی و یک دست زین و برگ انگلیسی دولتی را برده و در تاریخ فوق در قریه بویدوز و قره‌قوچ یک باب عمارت محل سکونت مهاجرین را سوزانیده‌اند.

(پس از انجام عملیات تجاوزکارانه فوق‌الذکر که قشون سرخ خاک ایران را تخلیه و مراجعت کرده‌اند مجدداً به بهانه‌ی [بهانه‌ای] حرکات خود را در سرحدات ارس کنار ادامه داده و چنانکه ذیلاً به عرض می‌رسد)

ن- در ۱۸ خردادماه پنج نفر رعایای قریه‌ی شکرآب از محال اجارود موسوم به نظیر ولد شربت

علی محرم ولد آقا ده ده عین الله دد ولد عباسقلی اسمعیلی و سیدرحیم که برای درودگری به طرف مغان می رفته اند مأمورین شوروی مشارالیه را دستگیر و به خاک شوروی برده اند (قضیه مزبور بر طبق راپورت نایب دویم عباسقلی خان صاحب منصب مأمور و مستحفظ مأمورین دفع ملخ شوروی به وقوع رسیده است)

س - مطابق راپورت ۲۰ خردادماه فرمانده قوای اردبیل عده نظامیان شوروی که در پست های حدود بیله سوار زیاد بوده اند به یک نفر نظامی تلفونچی موقع عبور از بیل داهی سه نفر از نظامیان سوار شوروی از ارتفاعات سرحدی چند تیر گلوله انداخته اند.

خ - راپورت ۲۲ خردادماه معاون کمیسری بیله سوار حاکی است که در موضوع استخلاص رعایا و اتباع ایران که اخیراً روسها در موقع تجاوز به خاک ایران از دهات سرحدی ارس کنار دستگیر و به روسیه برده اند با کمیسر شوروی مذاکره شفاهاً اظهار داشته که با رعایای مزبور دو قسم رفتار خواهد شد اولاً رعایایی که بی تقصیر و در امتداد سرحدی شوروی سوابق دزدی ندارند با اموالشان مرخص خواهند شد چنانکه عده هم مرخص شده اند. ثانیاً بقیه را که فعلاً مرخص نشده اند تماماً مقصر دانسته و به محکمه تسلیم خواهند شد.

ز - راپورت ۱۹ خردادماه نظامی سوار میرزاعلی، مأمور سرحدی بیله سوار که در ضمن راپورت نمره ۱۰۷۰ - ۹/۳/۲۰ کمیسر سرحد آستارا و بیله سوار واصل شده حاکی است که نظامی مزبور با سه نفر از نظامیان سوار از تازه کند به بیله سوار حرکت می نموده در یک فرسخ و نیمی بیله سوار مشاهده نموده که پانزده نفر از نظامیان سوار شوروی از اراضی متنازع فیه خارج و نزدیک راه معمولی ایران در قوی دره [گوی دره] از اسب پیاده شده اند به محض اینکه نظامیان ایران را دیده اند سوار اسب خود شده و به طرف پست مربوطه حرکت کرده اند.

۲- گرچه علت تجاوزات قشون سرخ به خاک ایران ظاهراً به عنوان تعقیب مهاجرین و ترسانیدن چشم آنها بوده ولی باطناً عملیات و رفتار خشونت و تجاوزآمیز آنها اضافه رعایا و سرحدنشینان قراء سرحدی ایران در امتداد سرحد ارس کنار بوده که بدین وسیله تظاهراتی نیز بر علیه دولت علیه ایران نموده و با عناوین مختلفه و بهانه جویی هایی بی مورد مقاصد باطنی خود را ادامه و انجام دهند. چنانکه اخیراً در تمام نقاط اذربایجان عمال تجارخانه ها و قونسولگری های شوروی از تسطیح راه رواندوز و تصویب نشدن معاهده تجارتنی اوقات تلخ بوده و تبلیغاتی بر ضد راه رواندوز می نمایند و از طرفی با عناوین مختلفه از هیچ نوع اقدامات و تبلیغات فروگذاری نمی نمایند. چنانکه در ضمن سواد یادداشت مورخه ۲۷ مه ۱۹۳۰ سفارت شوروی به وزارت امور خارجه که در ضمن مرقومه نمره ۱۳۵۵ - ۹/۳/۱۳ وزارت جلیله دربار معظم پهلوی واصل شده در ماده اول یادداشت مزبور مندرج است که دستجات خانعلی و قابل نامان در ناحیه قراجه داغ وجود

دارند که آنها هم به خاک شوروی تاخت و تاز می‌نمایند در صورتی که ۲۷ مه ۱۹۳۰ مصادف با اواخر اردیبهشت ماه بوده و قبل از اینکه قضیه تجاوزات اخیر قشون سرخ به خاک ایران به وقوع برسد و یا اینکه یادداشت مزبور به لشکر برسد قابل نام مهاجر که چندی قبل گرفتار و مدتی در حبس مانده بعداً مرخص شده بود در ۲۳ اردیبهشت ماه مجدداً دستگیر و در دژبانی تبریز محبوس است با مراتب معروضه تصدیق خواهید فرمود که این نوع یادداشت‌ها فقط و فقط از روی یک اطلاعات صحیحی نبوده و فقط مشوب کردن اذهان اولیای دولت علیه می‌باشد. همچنین در ضمن یادداشت مزبور اشعار گردیده که سلطان‌بیگ نام سلطان‌اف در ناحیه قراجه‌داغ در انظار مأمورین محلی دسته‌جات مسلحی تشکیل و اتصالاً به خاک شوروی عبور و مشغول تاخت و تاز می‌باشند. اولاً به طوری که خاطر محترم مسبوق است نواحی منطقه شمال لشکر که ایلات و عشایر شاهسون هم در آن منطقه زیست می‌نمایند به طور کلی خلع سلاح و کسی قادر به حمل اسلحه نیست. ثانیاً اگر چنین دسته‌جات مسلحی در ناحیه قراجه‌داغ مابین ایلات و عشایر آن حدود و یا مأمورین نظامی وجود داشته باشد قطعاً معلوم و تعقیب و دستگیری می‌شوند. سلطان‌بیگ مزبور از مدتی به این طرف در تبریز و به مشارالیه اکیدا قدغن شده بود که [یک سطر افتادگی در سند] سلطان‌بیگ مذکور با دویست و پنجاه نفر اشرار مسلحاً در نزدیکی قره‌سو در جلو گوه‌های اصیان‌دوز جمع شده و خیال حمله به خاک شوروی دارند. در صورتی که در همان تاریخ سلطان‌بیگ مزبور در تبریز بود و برای اینکه از این نوع اظهارات مأمورین شوروی جلوگیری و بهانه‌جویی‌های آنها مرتفع شود دستور داده شد مشارالیه را توقیف نمایند و در تاریخ ۱۰ ماه جاری مشارالیه در نظامیه توقیف و قضیه به کمیسر سرحدی آستارا و بیله سوار در همان تاریخ اطلاع و تذکر داده شده که مراتب را به کمیسر شوروی اعلام و مسبوق نماید و مطابق راپورت کمیسر سرحد بیله‌سوار اسیموسکی کمیسر شوروی نیز پس از اطلاع از این جریان فوق‌العاده اظهار رضایت نموده و همچنین جبرئیل بوداگوف نام مهاجر در تاریخ ۱۱ خردادماه در محبس دژبانی تبریز توقیف و جریان قضیه به وسیله کمیسر آستارا و بیله سوار به کمیسر شوروی اطلاع جواباً اظهار رضایت نموده با مراتب معروضه در صورتی که کمیسر سرحد شوروی اسیموسکی با وسائل سریعی که از قبیل تلگراف و تلفون بی‌سیم دارند در همان تاریخ دستگیر شدن دو نفر مهاجرین فوق‌الذکر را به مقامات مربوطه خود بلافاصله اطلاع می‌داد تصور می‌رود بهانه‌های شوروی‌ها مرتفع و قضیه تجاوزات علنی قشون سرخ به خاک ایران با این عناوین به وقوع نمی‌رسید علاوه بر این دوسیه‌جات موجوده لشکر حاکی است که از بدو فرماندهی خود به لشکر شمال غرب کراراً دستورات مؤکده از چند ماه به این طرف به مأمورین و نظامیان سرحدی منطقه لشکر صادر شده که به طور کلی مهاجرین را از نقاط سرحدی دور و به سایر ولایات آذربایجان

از قبیل سراب و میانج و زنجان و مراغه و افشار و صائین قلعه و خوی اعزام دارند و همین ترتیب هم اجرا شده با مراتب معروضه تصور می‌رود عملیات تجاوز کارانه شوروی‌ها و اعزام قشون سرخ به خاک ایران که در تاریخ ۱۳ و ۱۴ خردادماه اتفاق افتاده باطناً اشغال اراضی متنازع‌فیه حدود بیله‌سوار بوده و ضمناً از امتداد سرحدی بیله‌سوار تا سرحد خداآفرین شاید موفقیتی حاصل و اراضی زرخیز مغان را که معدن نفت هم موجود است اشغال و بالضروره پس از اشغال آن حدود قشلاقات طویف شاهسون هم در این ضمن مستهلک و با ابراز این نوع تجاوزات و اشغال قشلاقات شاهسون سکنه به حالت روحیه سلحشور طویف مذکور وارد آورده و مقاصد خود را از پیش ببرند چنانکه راپورت نمره ۱۰۴۹، ۲۰ خردادماه کمیسری سرحد آستارا حاکی است که روز ۲۰ خردادماه کمیسری شوروی اسیموسکی از نایب دوم تقی‌خان معاون کمیسری سرحد بیله‌سوار در بیله‌سوار روس سؤال نموده که شاهسون‌ها چه وقت برمی‌گردند این سؤال در نتیجه عملیات و تجاوزات قشون سرخ به خاک ایران بوده که روسها از حملات شاهسون‌ها خیلی خیلی مخوف بوده‌اند لذا تا امروز در اطراف پست‌های سرحدی حدود بیله‌سوار و مغان مشغول حفر سنگر برای دفاع می‌باشند. در خاتمه خاطر محترم را مستحضر می‌دارد به طوری که در پایان مسافرت خود در ۲۰ فروردین هذّه‌السنه به حدود بیله‌سوار و مغان و قشلاقات شاهسون طی نمره ۹۱۷-۹/۲/۸ به عرض رسانیده‌ام توجهات مخصوص دولت شاهنشاهی را مجدداً به سرحدات منطقه شمال غرب معطوف داشته و تأسیس تلگرافخانه بیله‌سوار که طی نمره ۱۱۹۸-۹/۲/۱۶ به ارکان حرب محترم کل معروض و با وجود اوامر اکیده که طی نمره ۲۰۱۷ از دفتر مخصوص شاهنشاهی در این مورد ابلاغ گردیده است هنوز اقدامی نشده است. اعزام کمیسیون مخصوص برای رفع اختلافات اراضی متنازع‌فیه سرحد بیله‌سوار و حسن‌خانلو و تأسیس همه نوع مؤسسات دولتی و اجتماعی در نقاط مهم سرحد مزبور عاجزاً استدعا می‌نماید.

شماره

بزرگه نمودند و ۶ خرداد ۱۳۰۲ در روز شنبه در آن شب از قومان عالی که کور حق را بر سر داشت تمام سواران مستقر نمودند -

۱ - حاج محمد باقری که در آن شب در آنجا بود و قومان عالی را در آنجا داشت و قومان عالی را در آنجا داشت و قومان عالی را در آنجا داشت -

۲ - در ۱۳ خرداد ۱۳۰۲ در روز شنبه در آن شب از قومان عالی که کور حق را بر سر داشت تمام سواران مستقر نمودند -

۳ - در ۱۴ خرداد ۱۳۰۲ در روز یکشنبه در آن شب از قومان عالی که کور حق را بر سر داشت تمام سواران مستقر نمودند -

۴ - در ۱۵ خرداد ۱۳۰۲ در روز دوشنبه در آن شب از قومان عالی که کور حق را بر سر داشت تمام سواران مستقر نمودند -

۵ - در ۱۶ خرداد ۱۳۰۲ در روز سه شنبه در آن شب از قومان عالی که کور حق را بر سر داشت تمام سواران مستقر نمودند -

۶ - در ۱۷ خرداد ۱۳۰۲ در روز چهارشنبه در آن شب از قومان عالی که کور حق را بر سر داشت تمام سواران مستقر نمودند -

۷ - در ۱۸ خرداد ۱۳۰۲ در روز پنجشنبه در آن شب از قومان عالی که کور حق را بر سر داشت تمام سواران مستقر نمودند -

۸ - در ۱۹ خرداد ۱۳۰۲ در روز شنبه در آن شب از قومان عالی که کور حق را بر سر داشت تمام سواران مستقر نمودند -

۹ - در ۲۰ خرداد ۱۳۰۲ در روز یکشنبه در آن شب از قومان عالی که کور حق را بر سر داشت تمام سواران مستقر نمودند -

۱۰ - در ۲۱ خرداد ۱۳۰۲ در روز دوشنبه در آن شب از قومان عالی که کور حق را بر سر داشت تمام سواران مستقر نمودند -

۱۱ - در ۲۲ خرداد ۱۳۰۲ در روز سه شنبه در آن شب از قومان عالی که کور حق را بر سر داشت تمام سواران مستقر نمودند -

۱۲ - در ۲۳ خرداد ۱۳۰۲ در روز چهارشنبه در آن شب از قومان عالی که کور حق را بر سر داشت تمام سواران مستقر نمودند -

۱۳ - در ۲۴ خرداد ۱۳۰۲ در روز پنجشنبه در آن شب از قومان عالی که کور حق را بر سر داشت تمام سواران مستقر نمودند -

۱۴ - در ۲۵ خرداد ۱۳۰۲ در روز شنبه در آن شب از قومان عالی که کور حق را بر سر داشت تمام سواران مستقر نمودند -

۱۵ - در ۲۶ خرداد ۱۳۰۲ در روز یکشنبه در آن شب از قومان عالی که کور حق را بر سر داشت تمام سواران مستقر نمودند -

۱۶ - در ۲۷ خرداد ۱۳۰۲ در روز دوشنبه در آن شب از قومان عالی که کور حق را بر سر داشت تمام سواران مستقر نمودند -

۱۷ - در ۲۸ خرداد ۱۳۰۲ در روز سه شنبه در آن شب از قومان عالی که کور حق را بر سر داشت تمام سواران مستقر نمودند -

۱۸ - در ۲۹ خرداد ۱۳۰۲ در روز چهارشنبه در آن شب از قومان عالی که کور حق را بر سر داشت تمام سواران مستقر نمودند -

۱۹ - در ۳۰ خرداد ۱۳۰۲ در روز پنجشنبه در آن شب از قومان عالی که کور حق را بر سر داشت تمام سواران مستقر نمودند -

۲۰ - در ۳۱ خرداد ۱۳۰۲ در روز شنبه در آن شب از قومان عالی که کور حق را بر سر داشت تمام سواران مستقر نمودند -

